

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНОШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я**

*Матеріали
міжвідомчої науково-практичної конференції
в рамках проведення наукового Форуму
Київ, 10-12 грудня 2019 року*

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНОШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА
ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я**

*Матеріали
міжвідомчої науково-практичної конференції в рамках проведення
наукового Форуму
Київ, 10-12 грудня 2019 року*

Київ 2019

Редакційна колегія:

Михайличенко Б.В., завідувач кафедри судової медицини та медичного права НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор;

Біляков А.М., професор кафедри судової медицини та медичного права НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор;

Ергард Н.М., доцент кафедри судової медицини та медичного права НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук, доцент;

Федорова О.А., асистент кафедри судової медицини та медичного права НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук;

Плетенецька А.О., асистент кафедри судової медицини та медичного права НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук;

Лихова С.Я., завідувач кафедри кримінального права і процесу Юридичного факультету Національного авіаційного університету, доктор юридичних наук, професор;

Кобилянський О.Л., професор кафедри кримінального права ІУТП Державного університету інфраструктури та технологій, кандидат юридичних наук, доцент, доктор філософії, доцент.

Правові засади забезпечення права людини на життя і здоров'я: збірник матеріалів міжвідом. наук.-практ. конф. до наук. Форуму (Київ, 10-12 груд. 2019 р.) / [редкол.: Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, Н.М. Ергард та ін.]. – Київ: УкрДГРІ, 2019. – 200 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Національного медичного університету імені О.О. Богомольця від 24 жовтня 2019 року (протокол № 3).

Науковий захід проведено в рамках наукового Форуму «Правові засади забезпечення права людини на життя і здоров'я» затвердженого Вченою радою Національного медичного університету імені О.О. Богомольця від 24 жовтня 2019 року (протокол № 3).

Матеріали круглого столу подаються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних, точність викладеного покладається на авторів.

УДК 615+616]:342.7:061.3

© НМУ імені О.О. Богомольця, 2019.

© ДУІТ, 2019.

© НАУ, 2019.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	8
Берзіна А.Б. Фізичні особи-підприємці як суб'єкти здійснення приватної медичної практики.....	10
Березіна О.О. Проблеми захисту прав на життя і здоров'я в осіб похилого віку.....	13
Біленчук П.Д., Малій М.І. Правові засади забезпечення життя та здоров'я людини в мовах розвитку електронної цивілізації.....	17
Бондар В.В., Ергард Н.М. Правові засади забезпечення права людини на життя та охорону здоров'я.....	19
Бондар С.С. Порушення права на життя та здоров'я пасажирів та інших учасників руху, при порушенні водіями правил безпеки дорожнього руху.....	22
Борисова І.В., Ергард Н.М. Забезпечення прав людини в Україні: стан та перспективи.....	24
Вавринюк В.В., Плетенецька А.О. Судово-медична оцінка проведення догоспітальної серцево-легеневої та мозкової реанімації.....	28
Вавшкевич А.М., Варуха К.В. Запальні захворювання дихальних шляхів за даними київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи.....	30
Войткова В.В., Самойлов Д.В., Плетенецька А.О. Судово-медична оцінка електротравми: випадок з практики.....	34
Волобуєв О.Є., Варуха К.В. «Медичне страхування, як форма соціального захисту та добробуту населення».....	37
Гаврилюк В.Ю., Ергард Н.М. Проблеми та перспективи розвитку системи трансплантації в Україні.....	39
Галіч Вікторія-Світлана М., Артеменко О.І. Статистичний моніторинг захворювань органів шлунково кишкового тракту за даними Київського міського клінічного бюро судово медичної експертизи.....	41
Галіч Вікторія-Світлана М., Ющенко В.О., Артеменко О.І. Реєстрація біологічної смерті в практиці лікарів первинної ланки, правові аспекти та законодавча регламентація.....	49
Гладіліна О.В. До питання оцінки висновку експерта під час розслідування умисних вбивств.....	55

Горобець Л.М.	
Щодо питання боротьби з торгівлею людьми в Україні.....	58
Демченко І.С.	
Право на здоров'я: еволюція розуміння.....	60
Ейсмонт А.С., Ергард Н.М.	
Особливості судово-медичної експертизи речових доказів біологічного походження.....	62
Завірюха Я.В., Плетенецька А.О.	
Судово-медична оцінка механізму ушкоджень селезінки при травмі тупими предметами.....	64
Заводіна А.С., Ткаченко О.П.	
Права інтелектуальної власності в Ehealth.....	66
Зарицький Г.А.	
Правове забезпечення права людини на життя і здоров'я: огляд рішень європейського суду з прав людини.....	69
Калиновська М.С., Федорова О.А.	
Впровадження медичного кодексу як засіб правового захисту лікарів.....	73
Кібальник Я. В., Ергард Н.М.	
Організаційні основи проведення судово-медичної експертизи.....	75
Кобилянський О.Л.	
Експертиза клинкової холодної зброї: сучасний стан і перспективи розвитку.....	77
Копач О.Я., Циганко О.І., Плетенецька А.О.	
Судово-медична експертиза залізничної травми.....	80
Кофанов А.В., Кофанова О.С.	
Визначення напрямку пострілу при стрільбі з предметів конструктивно схожих із короткоствольною вогнепальною зброєю, спорядженими полі снарядом.....	82
Кофанова О.С., Кофанов А.В.	
Можливості визначення відстані пострілу при стрільбі з короткоствольної гладкоствольної вогнепальної зброї та конструктивно схожих із нею пристроїв.....	85
Кривенко О.І., Капустник В.В., Стащак А.Ю.	
Організаційно-правові засади регулювання охорони праці в Україні.....	87
Кудра І.А., Ергард Н.М.	
Захист права на здоров'я в практиці ЄСПЛ.....	90
Кузьмук Б.І., Ергард Н.М.	
Правове регулювання трансплантації в Україні: аналіз змін в законодавстві.....	92
Литвиненко М.В., Ткаченко О.П.	
Правові зміни в законі щодо відповідальності за фальсифікацію лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів.....	95

Лихова С.Я. Проблеми криміналізації домашнього насильства (ст. 126-1 КК України).....	97
Літвінова І.Ф. Конституційні гарантії прав і законних інтересів особи у сфері кримінального судочинства.....	100
Майка К. О., Ергард Н.М. Судово-медична експертиза ушкоджень при падінні з висоти.....	102
Манжула Т.К., Ткаченко О.П. Права хворих на орфанні хвороби.....	105
Михайличенко Б.В., Біляков А.М. Забезпечення права людини на здоров'я як динамічний процес сучасності.....	107
Михайлова К.Р., Чернявська Р.І., Ергард Н.М. Правові засади забезпечення права людини на життя і здоров'я.....	110
Моїсєнко Л.В., Усов О.С., Слупська Є.П., Стебліна Н.П. Актуальні питання професійної захворюваності медпрацівників.....	112
Немирська А.В., Плетенецька А.О. Синдром дитячого стресу: судово-медичні аспекти.....	114
Оленюк А.А., Ергард Н.М. Судово-медична експертиза при статевих злочинах.....	116
Ольховський В.О., Хижняк В.В., Пешенко О.М. Чинні конституційні засади забезпечення права людини на життя і здоров'я.....	118
Паламарчук А.М., Ергард Н.М. Нормативно-правове забезпечення права на життя: національний та міжнародний вимір.....	121
Плетенецька А.О. Особливості встановлення причинно-наслідкових зв'язків у судово-медичній практиці у випадках наданням медичної допомоги.....	123
Поступайло П.Я., Хміль І.Ю. Правове підґрунтя і процес реалізації вимоги про зміну лікаря і вибір нового лікаря.....	127
Присяжнюк А.М., Ергард Н.М. Сучасні проблеми судово-психологічної експертизи неповнолітніх.....	129
Прокоф'єва М. Ю., Ергард Н.М. Правові засади забезпечення права людини на життя і здоров'я.....	131
Радченко С.П., Ткаченко О.П. Правовий вплив реформи на прояви корупції в аптечних установах.....	134
Рыспаева А.Г., Плетенецкая А.А. Отравление психосимуляторами: судебные-медицинские аспекты.....	137

Роговенко Ю.О., Плетенецька А.О. Судово-медична оцінка травматизації та смертності пішоходів у дорожньо-транспортних пригодах.....	139
Романович І.І., Ергард Н.М. Деякі правові аспекти регулювання трансплантології в Україні.....	141
Савчук В.С. Медична психологія як галузь знань, правові аспекти її практикування та викладання.....	143
Савчук Т.Л., Ткаченко О.П. Право інтелектуальної власності у медицині при створенні медичних додатків.....	145
Савчук Т.В., Лещенко И.В. Синдром левосторонней гипоплазии сердца. этические проблемы.....	149
Семенов В.В. Медична помилка – криміналістичний аспект.....	153
Семчук Н. Pregnant woman as a special subject of medical relations.....	155
Сьомочкін Д.А., Плетенецька А.О. Диференційна діагностика вогнепальних та пневмострільних поранень.....	156
Сороченко А.В., Сороченко Г.В., Артемчук А.В. Права лікаря-стоматолога.....	159
Тексіджанова К.Б., Ергард Н.М. Теорія поколінь прав людини.....	162
Трущельов А.М., Волобуєв О.С., Плетенецька А.О. Судово-медична експертиза падінь з висоти.....	165
Федорівський М.С., Плетенецька А.О. Методи та види досліджень вогнепальних ушкоджень у судовій медицині. вогнепальні пошкодження одягу.....	167
Федорова О.А. Судово-медична характеристика небезпеки альтернативних способів паління. необхідність розробки заходів профілактики вейпінгу.....	170
Федорова С.В., Федорова О.А. Реалізація права на захист здоров'я в Україні у некурців.....	172
Хміль І.Ю. Правове регулювання застосування репродуктивних технологій та сурогатне материнство в Україні.....	175
Холодова М.І., Федорова О.А. Безпека судово-медичного експерта під час проведення досліджень трупів в бюро судово-медичної експертизи.....	178

Цезар А.Р., Ергард Н.М.	
Особливості притягнення медичних та фармацевтичних працівників до відповідальності.....	181
Чуприна О.В.	
Сучасні вимоги домедичної підготовки працівників національної поліції.....	184
Щепанський С.О., Лис Д.О.	
Насильство у сім'ї: судово-медичні аспекти.....	186
Юрковська Л.Г.	
Поняття суб'єктивного права на якісні лікарські засоби.....	188
Яківчук Ж .В., Ергард Н.М.	
Особливості судово-медичної експертизи трупа.....	190
Яківчук Ж .В., Ергард Н.М.	
Судово-медична експертиза ушкоджень від дії отруйних речовин.....	193
Ясницька Е., Федорова О.А.	
Байдужість лікарів до хворого – порушення прав пацієнта.....	195

відкрито.

Таким чином, проблема домашнього насильства потребує докладного вивчення і об'єднання зусиль правоохоронних органів, судово-медичних, медичних установ і громадських організацій.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Закон України від 07.12.17 р. № 2229-VIII "Про запобігання та протидію домашньому насильству".
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>
3. Сімейний кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
4. Лобанов А.М, Теньков А.А, Тучик Е.С. *Судебно-медичнская експертиза последствий агрессивных действий человека*; 2010. 416 с.
5. Мішалов В.Д, редактор. *Судово-медична експертиза дітей: навч. посіб.* Київ: Здоров'я; 2010. 215 с.
6. Задарновский А. Л. *Судебно-медичнская експертная оценка вреда, причиненного здоровью, в случаях насилия в семье*; 2010. 29 с.
7. Лист Міністерства освіти і науки України 18.05.2018 № 1/11-5480 *Методичні рекомендації «запобігання та протидії насильству»*
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18>

Юрковська Лідія Геннадіївна

старший викладач кафедри педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права
НМАПО імені П. Л. Шупика

ПОНЯТТЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА НА ЯКІСНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ

Виконання актуальних завдань з реформування галузі охорони здоров'я України викликає прискіпливу увагу науковців, освітян та практиків, які опікуються розвитком медицини та фармації, а також широких кіл громадськості, передусім, до вітчизняної системи джерел об'єктивного права, оскільки через трансформацію їх змісту здійснюється державна правова політика щодо запровадження медичної реформи. У той же час, правова цінність даної реформи визначається не змінами у об'єктивному медичному чи фармацевтичному праві як такому, а ступенем якісного впливу на систему гарантій та забезпечення суб'єктивних конституційних прав і свобод людини і громадянина на життя, здоров'я, на охорону здоров'я, медичну допомогу тощо, передбачених, зокрема, статтями 27, 49 Конституції України [1],

невід'ємним різновидом яких є право на якісні лікарські засоби (ЛЗ).

Різним аспектам розвитку медичного та фармацевтичного права приділяли увагу такі вчені, як Н. Болотіна, Л. Дешко, А. Галай, В. Галай, Р. Гревцова, Д. Єрмоленко, В. Лазоришинець, Р. Майданик, В. Пальченкова, С. Стеценко, В. Стеценко, І. Сенюта, О. Солдатенко, Л. Удовика, Ю. Швець та інші. Проте суб'єктивне право людини на якісні лікарські засоби та його основні елементи залишається нині поза прискіпливою увагою широких кіл науковців.

Метою даної роботи є обґрунтування поняття суб'єктивного права людини на якісні лікарські засоби в Україні.

Слід зауважити, що вітчизняне медичне та фармацевтичне законодавство залишається, на даний час, одним з найбільш непорядкованих, казуїстичних та колізійних серед усіх галузей та підгалузей законодавчої системи України. Окрім Конституції України, ратифікованих Україною міжнародно-правових актів, Основ законодавства України про охорону здоров'я [2], основним нормативно-правовим актом, який визначає в Україні правові засади обігу ЛЗ на усіх етапах їх життєвого циклу, є Закон України «Про лікарські засоби» [3], положення якого конкретизовані у істотній кількості підзаконних актів (десятьох і, навіть, сотнях). Нормативно визначені елементи суб'єктивного права людини на якісні ЛЗ, його законодавчі гарантії та правові механізми забезпечення «розкидані» по тексті згаданих та інших нормативно-правових актів, що ускладнює окреслення правових меж та визначення поняття згаданого суб'єктивного права.

Проте вітчизняною наукою накопичено чимало надбань щодо визначення правової природи та складових суб'єктивного права на охорону здоров'я [4; 5], різновидом якого, на наш погляд, є право на якісні ЛЗ. Вказані та інші наукові розробки нами використано як доктринальну основу для формулювання авторського визначення права на якісні ЛЗ, а саме: суб'єктивне право на якісні ЛЗ – це встановлена правовим шляхом міра можливої поведінки будь-якої фізичної особи, у тому числі хворого та пацієнта, щодо доступу до якісних ЛЗ та споживання якісних ЛЗ, тобто таких ЛЗ, які здатні задовольнити споживачів відповідно до свого медичного призначення, є безпечними та відповідають вимогам чинного законодавства, яка забезпечується відповідними юридичними обов'язками суб'єктів правовідносин, у тому числі держави, які здійснюють розробку, доклінічне вивчення та клінічні випробування, реєстрацію, виробництво, ввезення на територію України, зберігання та реалізацію, медичне застосування, утилізацію та знищення ЛЗ, а також фармаконагляд.

Таким чином, реалізацію права на охорону здоров'я, зокрема права на кваліфіковану медичну допомогу, передбаченого п. д) ч. 1 ст. 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я, не можливо забезпечити без гарантування права людини на якісні ЛЗ, суб'єктивне розуміння якого

полягає у його визначенні як встановленої правовим шляхом міри можливої поведінки будь-якої фізичної особи, у тому числі хворого та пацієнта, щодо доступу до якісних ЛЗ та споживання якісних ЛЗ. Перспективою подальших досліджень є наукове обґрунтування елементів суб'єктивного права людини на якісні ЛЗ, його правових гарантій та механізмів забезпечення.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями, у редакції від 21 лютого 2019 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.11.2019).

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами і доповненнями, у редакції від 01 січня 2019 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 20.11.2019)

3. Про лікарські засоби : Закон України від 04 квітня 1996 р. № 123/96-ВР (зі змінами і доповненнями, у редакції від 04 листопада 2018 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 22. Ст. 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.11.2019).

4. Семенова А. Юридична природа права на охорону здоров'я. *Публічне право*. 2014. № 4 (16). С. 145-149.

5. Швець Ю. Зміст конституційного права особи на охорону здоров'я. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 8. С. 135-138.

Яківчук Ж .В.

студентка Юридичного факультету
Національного авіаційного університету

Науковий керівник:

Ергард Наталія Миколаївна

кандидат медичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального
права і процесу Юридичного факультету
Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТРУПА

Одним із завдань, що постають перед судово-медичним експертом, є дослідження трупа людини. Унікальність проведення такого дослідження обумовлена наявністю специфічного об'єкту, що потребує не просто застосування відповідних знань, а й набутих в ході роботи професійних навичок та умінь, що відповідним чином впливають на отримання якісних результатів. З точки зору необхідності призначення судово-медичної